

ส่วนนำ

กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (กสพท) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2532 จากการประชุมร่วมกันของคณบดีคณะแพทยศาสตร์ 7 สถาบัน ประกอบด้วย 1) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล 2) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล 3) คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 5) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 6) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ 7) คณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) และผู้อำนวยการวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า (ซึ่งเป็นโรงเรียนแพทย์ทั้งหมดในประเทศไทยที่มีอยู่ในขณะนั้น) โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา วิจัย และบริการด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพในทุกกระดับ ให้สอดคล้องและสนองตอบต่อนโยบายและปัญหาการสาธารณสุขของประเทศ
2. เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการด้านการศึกษาแพทยศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนางาน บุคลากร และระบบข้อมูลกลางของงานทางการแพทย์ การสาธารณสุข และวิทยาศาสตร์สุขภาพ
4. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อคิดเห็นและเสนอต่อรัฐบาล และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในด้านการพัฒนาการศึกษาแพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และการสาธารณสุขของประเทศไทย

กสพท. ดำเนินการโดยคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหาร และคณะทำงานโครงการ/เฉพาะกิจ โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการอำนวยการประกอบด้วย คณบดีของทุกสถาบันสมาชิก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสถาบันสมาชิก และเลขาธิการของกลุ่มสถาบันฯ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน พิจารณางบประมาณ และควบคุมการดำเนินงานด้านการเงินของ กสพท
- 2) คณะกรรมการบริหารประกอบด้วย เลขาธิการกลุ่มสถาบันฯ รองเลขาธิการ และรองคณบดีจากสถาบันสมาชิก สถาบันละ 1 คน มีหน้าที่ริเริ่มและจัดเตรียมโครงการและกิจกรรมพิเศษของกสพท. เสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์และดำเนินการในเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ
- 3) คณะทำงานโครงการ/เฉพาะกิจ ประกอบด้วย เลขาธิการกสพท. และ/หรือกรรมการบริหารท่านอื่น และผู้ที่คณะกรรมการอำนวยการเห็นสมควร มีหน้าที่ดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรม ที่ได้รับมอบหมายให้แล้วเสร็จ

กสพท ได้เริ่มดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพในคณะแพทยศาสตร์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545 จนกระทั่งถึงเดือนธันวาคม 2554 ในชื่อแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับทิศทางและคณะทำงานของแผนงานฯ คณะกรรมการกำกับทิศทางประกอบไปด้วยตัวแทนจากคณะแพทยศาสตร์ต่างๆ ตัวแทนจากสสส.และตัวแทนจากคณะทำงานของแผนงานฯ ทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงาน คณะทำงานของแผนงานฯ จัดตั้งขึ้นมาโดยความเห็นชอบของเลขาธิการกสพท. เพื่อจัดทำและดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน ในปี 2554 คณะกรรมการกำกับทิศทาง ได้มีมติให้ดำเนินการสรุปบทเรียน 10 ปีของแผนงานฯขึ้น โดย ผศ.ดร.พิบูล นันทชัยพันธ์ (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) และคณะ

กระบวนการสรุปบทเรียน

กระบวนการสรุปบทเรียน 10 ปี ของแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2554 โดยมีกระบวนการศึกษา ประกอบด้วย กำหนดแหล่งข้อมูล ออกแบบเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาดำเนินการ และการวิเคราะห์สรุปผลการประเมิน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสรุปบทเรียนครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพระยะ 1 ถึงระยะ 4 จำนวน ๒๘ รายการ
2. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพตั้งแต่ระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 4 ประกอบด้วยตัวแทนทุกภาคส่วนคือ คณะกรรมการกำกับทิศของแผนงานฯ ผู้บริหารของโรงเรียนแพทย์ คณะกรรมการและผู้รับผิดชอบงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพและผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของแผนงานฯ ของโรงเรียนแพทย์ต่างๆ จำนวนรวม 72 คน นอกจากนี้ ยังอาศัยผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคณะทำงานของแผนงานฯ จำนวน ๖ คน รวมทั้งสิ้น ๗๘ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

1. แนวคำถามในการประเมินโครงการที่ทีมผู้ประเมินภายในพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 หมวดได้แก่

หมวดที่ 1 วิวัฒนาการของแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ ระยะที่ 1-4

หมวดที่ 2 ผลการดำเนินงานของแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ ในระยะเวลา 10 ปี

หมวดที่ 3 แนวคิดโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ

หมวดที่ 4 การขับเคลื่อนงานด้านโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ ของสถาบัน/โรงเรียนแพทย์
ต่างๆ

หมวดที่ 5 ทิศทางสำหรับอนาคต และข้อเสนอแนะ

2. อุปกรณ์ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้สถานที่ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก ได้แก่

1. โรงเรียนแพทย์ที่เข้าร่วมแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 1) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2) วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า 3) สถาบันร่วมผลิตแพทย์ มหาวิทยาลัยรังสิต โรงพยาบาลราชวิถี 4) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 5) คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 6) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี 7) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ 8) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. สถานที่ประชุมที่จัดขึ้นภายใต้การดำเนินการของแผนงานฯ ซึ่งจะมีผู้แทนของสถาบันการศึกษาแพทยศาสตร์ต่างๆ มาเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย 1) ภูเขาามารีรีสอร์ท จ. นครนายก 2) โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว จ. เชียงใหม่ 3) หน่วยประสานงาน มทส.-กทม. ชั้น 22 อาคารพญาไท พลาซ่า กรุงเทพฯ 4) คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล 5) โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต กรุงเทพฯ 6) โรงแรมอมารีแอร์พอร์ต กรุงเทพฯ และ 7) สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

วิธีรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้หลายวิธีร่วมกัน ได้แก่

1. การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ เช่น รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการถอดบทเรียนจากโครงการสร้างเสริมสุขภาพ รายงานสรุปผลการประเมินภายในของโครงการแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ รายงานผลการประเมินผลภายนอกแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพ รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการสร้างเสริมสุขภาพของโรงเรียนแพทย์ไทย สรุปรายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และรายงานการติดตามความก้าวหน้าของชุดโครงการต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์รายบุคคล ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนงานโรงเรียนแพทย์สร้างเสริมสุขภาพในระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 4 จำนวน 38 คน

3. การสนทนากลุ่ม ได้ทำการสนทนากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนงานที่มีจัดการแผนงานและทีมดำเนินงานในสถาบันจำนวน 4 กลุ่ม

4. การสังเกต ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมชมสถาบัน โดยใช้วิธีการสังเกตและการบันทึกข้อมูลในวันที่ไปสัมภาษณ์ผู้แทนในแต่ละสถาบันรวม 7 แห่ง

5. การบันทึกข้อมูลจากเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมคณะกรรมการกำกับทิศทาง รวมทั้งการเข้าร่วมประชุมกับคณะทำงานของแผนงาน

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน ถึง 30 ธันวาคม พ.ศ. 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากการบันทึกเสียงมาถอดเทป จัดพิมพ์เอกสารในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อตอบประเด็นของการศึกษา

ข้อจำกัดของกระบวนการสรุปผลเรียน

ผลการศึกษาดังนี้ เป็นเพียงความคิดเห็นและมุมมองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนงานฯ เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินของแผนงานในลักษณะที่แตกต่างกัน ภายในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลบางรายอาจเข้ามามีส่วนในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นมุมมองและความคิดเห็นที่ได้รับจึงอาจมีความเป็นส่วนบุคคลอยู่ด้วย

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการศึกษาดังนี้ คือ ไม่ได้ศึกษาครอบคลุมถึงสมาชิกอื่นในแต่ละโรงเรียนแพทย์ ที่ไม่ใช่ผู้รับผิดชอบโดยตรงกับเรื่องของแผนงานฯ

